

דת

תקווה למקווה

יהודי שומר מצוות, אסורה עליו אשתו אם אינה טובלת במקוה לפחות פעם אחת בחודש. על כן, בכל ישוב יהודי, חיוני בנין המקוה לא פחות מהמראפה האווירית של קופת-חולים.

בזני העיר דימונה נבנה לא ידעו זאת, כנראה, העיר, שהוקמה לפני שנה בערך ואשר בה יושבות כיום מאות משפחות מן עולי צפון אפריקה. מדי חודש היו הנשים האדוקות אורזות את חפציהן, נוסעות לקרר בים בישוב אחר, שם לא שכחו המתכננים להקים את המוסד ההגיני, העומד במרכז חיי המשפחה היהודית.

לא חפר תקציב. השבוע הגיעה סבי-לנותם של תושבי דימונה לקיצה. כמה ממ' לומדיהם ערכו מכתב מלא התמרמרות. הכ פילו אותו בסטנסי, שלחו אותו אל כל המוסדות הנוגעים בדבר, בתקווה לראות מק' זה בעינם.

איך נוכל לעבוד את אדמת הקודש ולש' מור גבולותיה, כאשר מערערים את יסודות חיינו? שאלו בני דימונה. "למה השביתו את שמחת חיינו משוביבו?"

אך, למעשה, לא היה כל צורך לשכנע את קובעי התקציבים במדינה בצורך לבנות מק' חת בישובי העולים. לצורך זה אישרה ה' כנסת רבבות רבות של "לי. אלא שעסקי משרד הדתות העדיפו להקים מקוה במק' מות שהן עלולות לא רק לטהר את גופות המאמינים, אלא לחדא שקלוותיהם ינתנו על סהרת המפלגה הנכונה. כך, למשל, בעוד דימונה זועקת למקוה, הולכת ומוקמת מק' זה בשכונת פלורנטיין, תל-אביב, עיר המכור רכת כבר בכמה מקוה.

אילת

חזרה לים

סורי העבודה בקואפרטיב דייגי אילת הם שגרתיים ביותר. תחילה יוצאים הדייגים לים, פורשים את הרשתות ומחכים לשלל. אחר כך, כשממלאות הרשתות בדגים חיים רחוקים, הן מועלות לספינות הדיג, מובאות לנמל.

רק סופו של תהליך הדיג שונה באילת מן המקובל בין שאר דייגי העולם. בעוד שדייגים אחרים אוספים את שללם, מביאים אותו לשוק הקרוב למכרו במחיר הגבוה ביותר שהם יכולים לקבל בעוד, נוהגים דייגי אילת אחרת. הם משליכים את השלל לים.

הסיבה להתנהגות בלתי-עקבית זו היא ש' באילת אין בית קירור המסוגל לאכסן את שלל הדגה, להחזיקו במצב תקין עד הובלתו צפונית.

מוקש כשרה-יבוקר. מזה שלושה ש' בעונה, מושבת בית הקירור היחיד של אילת, השייך לסולל בונה. הקומפרסור של בית הקירור שנשלח לצפון לחיפוף, ניווק עוד יותר בדרך. ליד שדה בוקר, עלתה מ' כונית המשא, עליה הוטען, על מוקש מצרי.

השבוע אפשר היה לראות את סקירי משרד הפיתוח שוקלים מדי יום את שלל הדייגים — קרוב לחצי טון — ומאשרים את החזרתו לים הרגוע. הדייגים עצמם קיבלו את מלוא ההמורה בעד עבודתם, במסגרת ההענקים הניתנים להם על-ידי משרד המסחר והתעשייה.

התופעה הפחות מובנת בפרשה: באף אחת משתי המסעדות של אילת אי-אפשר היה השבוע להשיג אפילו דג אחד למאכל.

הישיבות

אן הכפר אל העיר

ביום בו ירד הרמן קלקודה (30) בנמל חי' עם מהגריה שהביאה אותו מרומניה, יחד פה זוג הורים זקנים וצמד אחיות, העמיסו אותו על מכונית משא הביאוהו לכפר ב' מרכז הארץ, נתנו לו בית וציוד ואמרו לו: "זה ביתך. כאן עבוד וחיה".

זה ארץ לפני כחמש שנים. הרמן קל' קודה עשה כל מה שאמרו לו המדריכים בכפר טרומן, מושב עולים ליד לוד. הוא עיבד את שדותיו, פיתח בחריצות משק-עור מסותה, הגיע בכשרונו ויגיע כפיו לגדול שבמשקי הכפר. בעוד שלכל שאר המשפחות

גיבורה על הגג

רומאלדה לנגר

לחצתי על החדק...

רק ימים מעטים אחרי ששכרה את דירתה החדר על הגג כרחוב המלך גיורג 101 בתל-אביב, נודע לרומאלדה ("רומה") לנגר שהמקום שימש קודם לכן בית-ביוב. כצעירה פקחת, הגיבה בצורה נבונה: היא השאירה את הדירה ריקה במשך חמשה חודשים, כשהדלת פתוחה, כדי שלקוחות המוסד המחוסל יוכלו בעצמם ששוב אין להם מה לחפש על הגג.

פתרון זה הועיל. כשנכנסה סוף סוף רומאלדה היפהפיה, בת ה-31, לדור בדירה, לפני שנה וחצי, כמעט ולא הוטרה עוד. רק מפעם לפעם נשמעה בלילה נקישה עדינה על הדלת, וגבר נבון היה שואל שאלה טפסית. תשובה קצרה ותקיפה של הצעירה הבלגונית, בעלת הגוף המוצק החסוב והפנים הסלאביים המובהקים, הספיקה כדי לגרשו בחספון.

"יחיה מוות!" באחד הלילות לפני חודשים חורה, רומא' לדה מעבודתה, כמגיעה בעתון הפולני נוביני. בשעה 2 אחרי חצות. היא החפשה והתכוונה לשכב לישון, כשהרגישה לפתע הרגשה סתומה שמישהו מתבונן בה. היא הסתובבה אל האשנב הפונה לגג, ראוה את פניו של גבר שחרחר וצגום נעלמים. רומאלדה סיפרה על כך למחרת היום לירידה, אך מאחר שלא קרה דבר, לא פנתה למשרדה.

שבוע אחרי מקרה זה, שוב חזרה הצעירה תכולת-העין מעבר דתה לפנות בוקר. היא התחשטה, לבשה כותונת-לילה ושכבה לישון. בגלל החום, לא התכסתה.

לפתע התעוררה. "אולי הרגשתי שמסתכלים בי. ואולי גם היה רעש קל." נזכרה אחר-כך. מולה עמד גבר שחרחר, שכיוון אליה אקוה תופי שחור. "שקט, או שהייה מוחת." אמר בעברית. למרות כהלתה, לא איבדה רומאלדה את עשתנוותיה. "מה אתה רוצה?" שאלה, מבלי להרים את קולה. אותו רגע ניגש הגבר למיטתה, סתם בידו האחת את פיה, לחץ את האקדח בידו השנייה אל רקתה.

"פחדתי שיגע בגופי!" אשה אחרת היתה מתעלפת, מן הסתם, בו במקום. אולם רומאלדה, ילידת פולין שעברה את כל גילגולי המלחמה ומחנות-הריכוז ועבדה אחרי המלחמה כעובדת סוציאלית במולדתה, קורצה מחומר אחר. מודה היא: "לו ידעתי שבא רק לנגוב הייתי מוסרת לו את המפתחות ומתעלפת. אין אצלי מה לנגוב. אבל פחדתי שיגע בגופי וזה לא נתן לי להתעלף."

מיואשת, שלחה רומאלדה את ידה אל האקדח שהיה מכוון אל ראשה, לחצה על ההדק כדי לחרוג את עצמה. אולם האקדח לא פעל. רומאלדה החליטה לעמוד על נפשה.

במשך כמה דקות נערך מאבק איתנים. הגבר חנק את צווארה, הלם באקדח על ראשה, פתח פצע עמוק ושותת-דם. רומאלדה לחמה, המומה ומטושטשת-הכרה, הוציאה את האקדח מידו, פרצה אל הגג הפתוח, צעקה בכל כוחה.

הפורץ נבהל. חולצתו היתה מגואלת בדם. הוא פשט איתה במהירות, זרק גם את ארנקו של רומאלדה (שהכיל רק לירה וחצי, שארית משכורתה האחרונה, וצ'יץ על משכורתה החדשה), קפץ במדרגה למטה. בדרך פגש שכנה אחת, דחף אותה הצידה. לשכנים בקומה התחזנה קרא: "יש גנב! אני קורא למשטרה!" ונעלם.

כניסה בלתי-מקובלת. בזה היתה הפרשה מסתיימת, לולא היתה רומאלדה, נוסף על שאר מעלותיה הבלוטות, מחוננת גם בכוחין נבואין. ארבעה שבועות אחרי המקרה דגרה על אלבום הפושעים של המשטרה. מבטה ננעץ בפניו של שבתי אשכנזי, עולה מבולגריה בן 30, שמצא באלבום בגלל פריצות קודמות. כעבור ימים מעטים זיהתה את אשכנזי גם במיסדר-זיהוי משטרה.

סיפורו של אשכנזי התאים לכל הפרטים, אך היה שונה בפרט שים. לדבריו עזב את אשתו ובנו במשך חצור, הגיע העירה רק בחשכת לילה. הוא הסתובב ברחובות באפס מעשה, נזכר לפתע בכתובת של בית-ביוב שניתנה לו על-ידי חבר לפני

שנה. בעלותו על הגג ראה מבעד לאשנב צעירה ישנה, חשב שזו הבחורה שחברו סיפר עליה בשעתו, נכנס אליה מתוך כוונת סהורות (או בלתי-סהורות), שלא היו קשורות בשום פשע. אשכנזי הציג אקדח-צעצועים תופי, טען שזה הנשק בו הלם על ראש הבחורה הצועקת, "כדי להרגיעה". לא ברור היה מרוע החזיק אקדח זה בכיסו בשעת ביקור ידידותי. עוד פחות ברור היה מדוע נכנס אל הצעירה בדרך בלתי-מקובלת, תחת הקושי על דלתה בארבות ולבקש כניסה, כנהוג במקרים כאלה.

כניסתו המעשית, כפי שהדגים אותה למשרדה המשתוממת, היתה מסיבכת מאד. הוא נכנס מבעד לאשנב הזעיר של חדר האמבטיה, מצא את עצמו סגור, הוציא את המפתח מן הדלת בעזרת ברזל כפוף, נטל את המפתח והרצפה מתחת לדלת, יצא מחדר האמבטיה, פתח באותו ברזל את בריח דלת המסכה, נכנס דרכה למטבח ומשם לחזרה של היפהפיה הנדרמת.

כל זה לא דמה ביותר לכניסה שטטרתי קיום יחסים חברתיים עם יאננית. כפי שציין התובע, דמה להיבצע יותר לפריצה למטרת שור, אולי מתוך אמונה שהמקום הוא באמת בית בושת ושםם תהיה המלאכה יותר נוחה ופחות מסוכנת.

"אני פחדנית איומה!" הגבר שישב בבית-המשפט, מול השופט מיינה שמיר, (שהעבירה את דינו לבית-המשפט המחוזי) לא דמה לגיבור. הוא בכה ללא הרף, זרועו רעדה, הוא לא יכול היה לפסוע מבלי שהשופטים יתמכו בו. קשה היה לתאר שזה אותו איש ממש שפרץ לדירה בצורה ששופרים מנוסים לא היו מסוגלים לחזור עליה, שנאבק בכוח רב עם צעירה חסונה, ושנמלט תוך שימוש בטכסיס מחוכם.

לעומת זאת דמתה רומאלדה שופעת-הבריאות בהחלט לגיבורת הפרשה. אולם היא עצמה היתה צנועה מאד. "אינני גיבורה," טענה, "להיפך, אני פחדנית איומה. אני פוחדת מכל דבר — מהחדר שלי על הגג, מנשק, מרעש, מכל דבר..."

כמפורט בכתובה וכמועך על-ידי הדייגים, **אין אשה לרוק.** מוכי תהמה הפני הדייגים את מבטיהם אל הבעל, בטוחים ש' יכחיש את הסענה המזוהה. אולם הבעל השמיץ טענה מזוהה עוד יותר: אמנם הסכים לסידור הנוח בין ארבעת הזוגות, אולם הפעם בגדה אשתו עם גבר שאינו שייך כלל לחברה זו. הגבר החדש היה רחוק, ומשום כך לא יכול היה לקיים יחסי גומלין.

כדייגים הגונים לא יכלו שלושת ה' רבנים להשמיץ את דעתם האישית על סידורי הברה אלה. בשעת מהלך המשפט, אולם גם להם היה ברור כי לפי החוק ה' יהודי' היה הצדק, במקרה זה, עם האשה.

בדוגמה תלמודית מפורסמת, נתבע אדם שלשם 400 זוז פיצויים לאשה על שהריס את מבטיהם אל הבעל, בטוחים ש' יכחיש את הסענה המזוהה. אולם הבעל השמיץ טענה מזוהה עוד יותר: אמנם הסכים לסידור הנוח בין ארבעת הזוגות, אולם הפעם בגדה אשתו עם גבר שאינו שייך כלל לחברה זו. הגבר החדש היה רחוק, ומשום כך לא יכול היה לקיים יחסי גומלין.

השטח שהשיבו במשך הזמן. הסיבה, כפי שפורטה במכתב: "תלונות שהגיעו אל מר' שתנו אינן מאפשרות לך להחזיק במשק."

דרכי חיים

ארבע על ארבע

התובע היה עורך-דין תל-אביב, תביעתו היתה שיגרתיית: הוא דרש להתגרש מאשתו, ללא תשלום סכום-פיצויים הנקוב בכתובה, אחרי שבגדה בו. רק כאשר פנו שלושת הדייגים המוקנים של בית-הדין הרבני התל-אביבי, אל התובעת, נתגלה פרט ששפך אור חדש על כל הפרשה.

טענה האשה: היא ובעלה שייכים לחברת ידידים המורכבת מארבעה זוגות. בחברה זו היה נהוג מומן להחליף נשים ובעלים באופן חופשי. בעלה היה מקיים יחסים מיניים עם נשות שלושת הזוגות האחרים, ואילו היא היתה מקיימת יחסים עם בעליהן של אותן נשים.

הסענה המשפטית: מאחר שבעלה הסכים, במשך כל הזמן, לכך שתקיים יחסים עם גברים זרים, לא לפי היה עתה להאשימה גם במקרה זה. לפי החוק היהודי, אמנם אי-אפשר למונע בעד הבעל לתת גט לאשתו, כשהוא רוצה בכך. אולם אם אין לו הצדקה לכך, עליו לשלם לה פיצוי כספי גדול,

גם יחד היו כ-25 ראש בקר, מנתה רפתו של הרמן עצמה כעשרים ראש.

הוא שיווק את חלבו ותוצרתו דרך תנו בה, תמורת מחיר קבוע שלא העזו לדרוש יותר ממנו. גם כאשר התפרק הכפר לפני כשנה, בגלל קשיים חברתיים וכלכליים, היה הרמן קלודה בין היחידים שמאנו לעזוב את משקיהם, המשיכו לעבדם בכוחות עצמם.

אולם או כבר לא היה כדאי לתנובה ל' שחק תוצרת כה מועטת, וקלקודה נאלץ ל' שחק את תוצרתו בעצמו. להפתעתו הוא קיבל מחירים גבוהים יותר משולמו לו עד כה, יכול היה לקנות את ההספקה לפרט תיו יותר בזול וביתוד לא היה נאלץ לרוץ אחרי הכסף שהגיע אליו עתה בזמן, הוא המשיך להרחיב ולפתח את משקו.

"אפילו אם יקחו את נשמתני." לפני כמה חודשים הובאו עולים חדשים ל' יישוב את כפר טרומן מחדש, שוב היה זה כדאי לתנובה לשחק את התוצרת של הכפר. המתיישבים החדשים שיוקו דרכה, אך הרמן קלקודה סירב. הוא לא הבין מדוע יכריחוהו למכור תוצרתו במחיר זול, ובכסף שאינו משתלם בזמן. הוא סרב לכל פניות המדי השבוע, קיבל קלקודה מכתב משרד עור' כיהודין כספי את צדוק, בשם הסוכנות ה' יהודית: "הגך נדרש לפנות תוך שבוע ימים את כל המבנים וסוגי המקרקעין על כל